

LAMBAT

INTERMEDIATE 2

Aralin 1 Alamin ang Salita ng Diyos

Si Adan at si Eba

Inilagay ng Diyos ang lalaki sa Hardin ng Eden upang pangalagaan at pagyamanin ito. Sinabi ng Diyos, *Malaya mong makakain ang bunga ng kahit na anong puno sa hardin maliban lang ang bunga ng puno ng pagkaalam ng mabuti at masama sapagkat sa oras na kainin mo ito, tiyak na ikaw ay mamamatay.* Dahil sa hindi mabuti na nag-iisa ang lalaki, lumikha ang Diyos ng babae na nagmula sa tadyang ng lalaki.

Ang ahas ay ang pinakatuso sa lahat ng hayop na nilikha ng Diyos. Isang araw sa Hardin ng Eden.

Ahas: Totoo bang sinabi ng Diyos na huwag kang kakain ng anumang bungang-kahoy sa hardin?

Eba: Maaari kaming kumain ng kahit anong bunga sa Hardin. 'Wag lang ang bunga ng puno na nasa gitna ng hardin, ni hipuin man kundi mamamatay kami.

Ahas: Hindi kayo mamamatay

Kaya kinain nga ng babae ang bunga at binigyan niya ang kanyang asawa.

Pagkatapos kumain ni Adan, nakita nilang sila'y hubad kaya sila ay nagtago sa Diyos. Sila ay nagtahi ng mga dahon upang matakpan ang kanilang kahihyan. Pinalayas ng Diyos sina Adan at Eba sa Hardin ng Eden. Makalipas ang maraming taon, sila ay namatay din.

Activity: Sagutin ang mga tanong.

1. Anong bunga ang ipinagbabawal na kainin ng tao?
2. Anong mangyayari kung sila ay susuway sa utos ng Diyos?
3. Ano ang resulta ng pagsuway nina Adan at Eba?
4. Sino ang tumukso at pinaniwalaan ni Eba sa hardin?
5. Alam ba ni Adan ang Salita ng Diyos? Ipaliwanag.

Homework: Mahalaga bang malaman ang Salita ng Diyos? Magbigay ng tatlong dahilan kung bakit ito mahalaga.

Aralin 2 Pag-isipan Ang Salita ng Diyos

Cain at Abel

Nagkaroon ng dalawang anak na lalaki sina Adan at Eba. Ang panganay ay si Cain at ang sumunod ay si Abel. Si Cain ay magsasaka at si Abel ay pastol.

Isang araw, naghandog ang magkapatid sa Diyos. Si Abel ay pumili ng pinakamagandang alaga niyang tupa. Si Cain naman ay kumuha ng ilang bunga mula sa bukid na kanyang sinasaka. Ang Diyos ay nalugod sa handog ni Abel sapagkat si Abel ay may pagtitiwala sa salita ng Diyos. Ngunit ang handog ni Cain ay hindi naging katanggap-tanggap sa Diyos.

Dahil dito, nagalit si Cain at nabakas ito sa kanyang mukha. Kaya naman sinabi ng Diyos kay Cain: *Bakit ka nagagalit? Bakit ganyan ang iyong mukha? Kung tama ang iyong ginawa, hindi ka ba kalulugdan? Kung ang ginawa mo ay mali, lagi kang papasukin ng kasalanan. Paghaharian ka nito pero kailangang mapagtagumpayan mo ito.*

Isang araw, niyaya ni Cain si Abel na maglakad sa bukid. Nang sila ay nasa bukid na, pinatay ni Cain ang kanyang ka-patid. Kaya tinanong siya ng Diyos ng ganito, *Nasaan ang kapatid mong si Abel? Sumagot si Cain, "Ewan ko! Ako ba ang Tagapangalaga ng aking kapatid?"* Dahil dito sinumpa ng Diyos si Cain. Siya ay pinalayas sa lupa kung saan niya pinatay si Abel. Kahit na magbungkal siya ng lupa doon ay wala siyang maaani. Napakabigat ng parusang tinamo ni Cain dahil sa kanyang ginawang pagpatay kay Abel. Siya ay nilagyan ng Diyos ng tanda upang hindi siya patayin ng sinumang makakita sa kanya. Si Cain ay umalis sa harapan ng Diyos at nanirahan sa lupain ng Nod.

Activity: Buoin ang salita at isulat sa patlang.

1. EALB - _____ may pananalig sa Diyos.
2. ACIN - _____ hindi kinalugdan ng Diyos.
3. TPAU - pinakamagandang _____ ang handog ni Abel.
4. NAUBG - Ang handog ni Cain ay _____ mula sa bukid na kanyang sinasaka.

Homework: Isulat mo ang iyong mga gawain araw-araw simula pa lang sa iyong paggising sa umaga. Dito mo masusukat kung gaano ka-productive ang iyong buhay.

Aralin 20 Ang Kabukiran

Ruth

Nang si Ruth ay mabiyuda, siya ay sumama sa kanyang biyenang na si Naomi pabalik sa Judah. Ang sabi ni Ruth kay Naomi, *Saan man kayo pupunta ay doon din ako pupunta, saan man kayo tumira ay doon din ako maninirahan. Ang inyong bayan ay magiging bayan ko at ang inyong Diyos ang magiging Diyos ko.*

Nagpasya si Ruth na magtrabaho sa bukid upang mamulot ng mga nalalaglag na ani ng mga gumagapas sa bukid ni Boaz.

Pinagpala ng Diyos si Ruth dahil pinabayaang siya ni Boaz na makapamulot ng maraming ani at binigyan pa siya ng makakain. Dahil ang Diyos ang Panginoon ng ani sa kabukiran, nagawa Niyang pagpalain si Ruth pati na ang bukirin ni Boaz.

Activity: Sagutin ang mga tanong.

1. Sino si Ruth?
_____
2. Ano ang naging trabaho ni Ruth?
_____
3. Ano ang ginawa ng Diyos para kay Ruth?
_____
_____

Homework: Magtanim ka sa isang plastic container ng kahit na anong klase ng gulay. Alagaan mo ito.

Sa tuwing magpaplano siyang gawin ito, nalalaman ito ni Elisha, dahil na rin sa tulong ng Diyos, kaya naman hindi nagwawagi ang mga taga-Siria.

Activity: Gumuhit ng larawan ng isang magsasaka na nagpapayaman ng lupa.

Homework: Ano ang maaaring magawa ng batang katulad mo sa pagpapayaman ng kalikasan

Aralin 19 Masaganang Pamumuhay

David at Mefiboset

Nang si David ay naging hari ng Israel hindi niya nakalimutan ang kanyang matalik na kaibigan na si Jonathan. Pinahanap niya sa kanyang alipin ang sinumang kabilang sa sambahayan ni Saul sapagkat nais niyang pakitaan ito ng kabutihan bilang pagtanaw ng kabutihang ipinagkaloob sa kanya ni Jonathan. Napag-alaman niya na may buhay pang anak si Jonathan na si Mefiboset.

Ipinasundo ni Haring David si Mefiboset sapagkat pilay ang dalawa niyang paa. Nang kanyang makita si Mefiboset, sinabi niya rito na hindi siya dapat matakot. Lahat ng lupain na pag-aari ng kanyang lolo na si Saul ay ibibigay niya sa kanya. Ibinilin ni David kay Ziba na alipin ni Mefiboset, na ang kanyang mga anak at alipin ng mga anak niya ay magsasaka sa lupaing ito. Titipunin nila palagi ang mga ani ng bukirin at sisiguruhin na may makakain si Mefiboset at ang buong sambahayan nito.

Isinakatuparan ni Ziba at ng sambahayan nito ang inutos ni David kaya't laging may nakahain sa hapag ni Mefiboset at sa buong sambahayan nito kabilang ang kanyang mga alipin.

Activity: Sagutin ang mga tanong.

1. Sino si Mefiboset?
_____
2. Ano ang ibig inutos ni Haring David kay Ziba?
_____
3. Ano ang naging bunga ng pagsasaka nila ng lupain?
_____

5. DNO - _____ lupain kung saan nanirahan si Cain

Homework: Mayroon ka bang kapatid o pinsan? Kung oo, magbigay ng limang paraan kung paano mo maipapakita sa kanya ang iyong pagmamahal.

Aralin 3 Sundin ang Salita ng Diyos

Si Noah

Si Noah na lamang ang matuwid na tao na nagbibigay kaluguran sa Diyos nang mga panahong iyon. Nalungkot nang lubos ang Diyos sa sukdulang kasamaan ng mga tao sa daigdig. Kaya sinabi ng Diyos kay Noah ang Kanyang planong pagpuksa sa mga tao at pagwasak sa buong daigdig. Inutusan Niya si Noah na gumawa ng isang napakalaking arko na yari sa kahoy na sipres. Sinunod ni Noah ang utos ng Diyos.

Sila, kasama ang kanyang mga anak na sina Shem, Ham at Jafet, ay nagtulong-tulong sa paggawa ng malaking arko.

Pinapasok ng Diyos sa loob ng arko sina Noah at ang kanyang pamilya kasama ang isang pares ng lahat ng uri ng maliliit at malalaking hayop at ng mga iba't ibang uri ng ibon.

Bumuhos ang ulan sa loob ng apatnapung araw. Tumaas ng tumaas ang tubig hanggang sa nalunod at namatay ang lahat ng tao pati na ang lahat ng mga bagay na gumagalaw sa lupa. Binaha ang buong daigdig ng 150 araw.

Naalala ng Diyos si Noah at ang lahat ng mga kasama nito sa arko kaya nagpadala Siya ng hangin upang humupa ang tubig hanggang sa sumadsad ang arko sa bundok.

Unti-unting lumitaw ang mga kabundukan, hanggang sa lumitaw na ang tuyong lupa. Lumabas si Noah at ang kanyang pamilya at ang lahat ng uri ng hayop na kasama nila sa loob ng arko.

Si Noah ay gumawa ng dambana at naghandog sa Diyos. Pinagpala ng Diyos si Noah at ang kanyang mga anak. Sinabi ng Diyos kay Noah na palilitawin Niya sa ulap ang isang bahaghari bilang tanda na hindi na mangyayari ang lahat ng buhay ay mawawasak dahil sa baha.

Activity: Ilagay sa mga space ang tamang letra upang mabuo ang sagot.

1. Taong natitirang matuwid sa harap ng Diyos. ___ A ___
2. Mga Anak ni Noah. H ___ , ___ E ___ at J ___ F ___ T
3. Tanda ng Diyos sa Kanyang pangako na hindi na Niya muling gugunawin ang mundo sa pamamagitan ng baha.
B ___ A ___ H ___ R ___

Homework: Sa isang malinis na papel gumuhit ng isang bangka at iguhit sa loob ang mga nabanggit na tauhan sa kwento.

Aralin 4 Magtiwala sa Salita ng Diyos

Abraham

Inutusan ng Diyos si Abram na umalis sa bayan ng Ur. Sinabi ng Diyos kay Abram na gagawin siyang isang dakilang bansa at siya ay kanyang pagpapalain.

Sumunod si Abram sa Diyos. Naglakbay siya kasama ang kanyang asawang si Sarai, pamangking si Lot, mga alipin at mga ari-arian patungo sa bayan na ipakikita sa kanya ng Diyos.

Sa kanilang paglalakbay, ang Diyos ay laging nakikipag-usap kay Abram. Sinabi ng Panginoon kay Abram na siya ay magkakaroon ng sarili niyang anak. At kung gaano karami ang mga bituin sa kalangitan, ganoon din ang dami ng kanyang magiging anak at apo. Naging kalugod-lugod si Abram sa Diyos dahil sa kanyang pagtitiwala. Dumaan si Abram sa maraming pagsubok ngunit kasama niya ang Diyos sa pagharap nito.

Nang siya'y 99 taon na, pinagtibay ulit ng Diyos ang Kanyang pakikipagkasunduan kay Abram na pararamihin ang lahi niya. Simula noon, tinawag na siyang Abraham dahil siya ay magiging ama ng maraming bansa. Si Sarai ay tinawag na Sara at siya ay magiging ina ng maraming bansa.

Makalipas ang isang taon, tinupad ng Diyos ang Kanyang pangako kay Abraham sapagkat nanganak si Sara ng isang lalaki na pinangalanan nilang Isaac, ayon sa utos ng Diyos.

Activity: Sagutin ang mga tanong.

1. Sino si Rehoboam?
_____
2. Ano ang buwis?
_____
3. Ano ang batas na ipinatupad ni Rehoboam habang siya ay namumuno?
_____
4. Ano ang naging epekto ng batas na ito sa mga mamamayan?
_____

Homework: Bilang isang mag-aaral, maglista ka ng mga paraan kung paano ka makikibahagi sa pag-unlad ng ating bayan.

Aralin 18 Pagyamanin Ang Kalikasan

Elisha

Si Elisha ay isang magsasaka bago pa man siya tawagin ng Diyos para sa Kanyang gawain. Nagbubungkal siya ng lupa at pinagyayaman ito. Sa pamamagitan ng pagpapayaman sa lupa ay natutugunan ang pangangailangan ni Elisha.

Kalaunan, tinawag ng Diyos si Elisha upang maging propeta. Nang siya ay nabubuhay pa, si Haring Joram ang hari ng Israel. Nais ni Haring Aram ng Siria na sakupin ang bayan ng Israel.

Babae 2: Sige, hatiin ninyo ang bata upang walang makin-abang kahit sino sa amin.

Kaya't sinabi ni *Haring Solomon*: Huwag ninyong patayin ang bata. Ibigay ninyo sa una; siya ang tunay niyang ina.

Activity: *Isulat ang* sagot sa malinis na papel.

1. Bakit lumapit ang dalawang babae kay haring Solomon?
2. Ano ang naging solusyon ni *Haring Solomon* sa suliranin ng dalawang babae?
3. Ano ang itinuturo sa iyo ng kuwentong ito?

Homework: Kung ikaw ay gagawa ng mga patakaran ilista mo ang nais mong ipatupad upang magkaroon ng kapapaan.

Aralin 17 Kasaganahan ng Bayan

Rehoboam

Si *Rehoboam* ay ang anak ni *Haring Solomon*. Siya ang pumalit sa kanyang ama bilang hari ng *Judah*. Sinabi ng *Diyos* kay *Rehoboam* kung ano ang nais Niyang mangyari sa *Israel* sa pamamagitan niya ngunit hindi niya sinunod ang *Diyos*.

Sa halip, nagpatupad siya ng mga batas para sa sarili niyang kasaganahan. Kasama sa mga batas na ipinatupad niya ay ang pagpapataw ng mas mataas na buwis sa mga tao.

Ang buwis ay ang ibinabayad ng mga tao sa gobyerno na dapat gamitin para sa ikauunlad ng bayan at ng mga mamamayan nito. Dahil sa pagsuway ni

Rehoboam sa mga utos ng *Diyos*, naghirap ang bayan na dapat sana ay nakararanas na ng kasaganahan.

Makaraan ang ilang panahon, muling sinubukan ng *Diyos* si *Abraham*. Inutusan siya ng *Diyos* na ihandog ang kanyang kaisa-isang anak na si *Isaac* sa isang bundok na ituturo ng *Diyos*. Pagdating nila sa nasabing lugar, gumawa si *Abraham* ng isang altar. Naghanda siya ng kahoy at itinali niya si *Isaac*. Nang akmang papatayin na niya ang kanyang anak, natigilan siya dahil tinawag siya ng anghel ng *Diyos* at sinabing huwag sasaktan ang kanyang anak. Napatunayan ni *Abraham* na siya ay may takot sa *Diyos* dahil hindi niya ipinagkait ang kanyang anak. Si *Abraham* ay pinagpala ng *Diyos*.

Activity: Pagsunod-sunurin ang mga pangyayari sa kuwento. Ilagay ang numero sa space.

- _____ Si *Abraham* ay pinagpala ng *Diyos*.
_____ Inutusan ng *Diyos* si *Abram* na umalis sa bayan ng *Ur*.
_____ Inutusan siya ng *Diyos* na ihandog ang kanyang anak.

Homework: Paano mo maipapakitang nagtitiwala ka sa sinabi ng iyong mga magulang? Idrawing o gumupit ng larawan sa magasin na nagpapakita ng iyong pagtitiwala.

Aralin 5 Alalahanin ang Salita ng *Diyos*

Si Isaac

Si *Isaac* ay ang ipinangakong anak ng *Diyos* sa mag-asawang *Abraham* at *Sara*. Si *Isaac* din sana ang batang ihandog ni *Abraham* sa *Diyos* bilang tanda ng kanyang pagsunod at pagtitiwala sa *Diyos*.

Ang naging asawa ni *Isaac* ay si *Rebecca* na nagmula din sa angkan ng kanyang amang si *Abraham*. Biniyayaan din ng *Diyos* si *Isaac* ng kambal na anak.

Minsan, nagkaroon ng taggutom sa kanilang lupain kaya si *Isaac* ay nagpunta sa *Gerar* kay *Haring Abimelech*.

Sinabi ng *Diyos* kay *Isaac* na huwag siyang pupunta sa *Egypt*; manatili lang siya sa kanyang kinalalagyan at pagpapalain siya ng *Diyos*.

Kaya si Isaac ay nanatili sa Gerar bilang pagsunod sa utos ng Diyos. Nang tanungin ng mga lalaki sa Gerar kung sino si Rebecca, sinabi ni Isaac na kapatid niya ito.

Isang araw, nakita ni haring Abimelec na naglambingan sina Isaac at Rebecca. Nagalit ang hari dahil nagsinungaling sa kanya si Isaac. Sinabi ni Isaac sa hari na natakot siyang mapatay ng mga taga-Gerar. Kaya nagbigay ng babala si Haring Abimelec.

Dahil dito, malayang nakapagsaka si Isaac sa lupaing iyon at siya ay umani ng isandaang beses dahil pinagpala siya ng Diyos. Yumaman ng husto si Isaac hanggang sa paalisin na siya ng hari dahil mas makapangyarihan na siya kaysa sa kanila.

Activity: Sagutin ang mga tanong sa isang malinis na papel.

1. Saan nagpunta si Isaac nang magkaroon ng taggutom sa kanilang lugar? Sino ang kanyang kinausap sa lugar na iyon?
2. Bakit nagsinungaling si Isaac tungkol kay Rebecca?
3. Tama ba ang kanyang ginawa? Bakit?
4. Ano ang inutos ng Diyos kay Isaac nang magkaroon ng taggutom?
5. Ano ang pangako ng Diyos kay Isaac? Tinupad ba ng Diyos ang kanyang pangako? Paano?

Homework: Gumawa ng mga road signs, na nagpapakita ng mga babalang pangkaligtasan.

Aralin 6 Pahalagahan Ang Salita ng Diyos

Jacob at Esau

Sina Isaac at Rebecca ay nagkaroon ng dalawang anak. Si Esau ay ang kanilang panganay na mabalaho ang kutis. At sumunod sa kanya si Jacob.

Si Esau ay naging mahusay na mangangaso. Si Jacob naman ay isang tahimik na tao. Isang araw, si Esau ay umuwi, gutom na gutom. Dinatnan niya si Jacob na nagluluto. Nagmadali siyang humingi ng pagkain kay Jacob. Dahil sa matinding gutom, pinawalang bisa ni Esau ang kanyang pagkapa-nganay nang sumumpa siya kay Jacob.

Activity: Isulat ang sagot sa malinis na papel.

1. Bakit kailangan ni Samuel pumili ng maging bagong hari ng Israel?
2. Sino ang itinalaga ng Diyos na maging hari ng Israel?
3. Paano nalaman ni Samuel na si Saul ang napili ng Diyos na maging kapalit niya?

Homework: Ano ang maging resulta kung susundin mo ang mga patakaran sa inyong tahanan at mga batas sa inyong barangay?

Aralin 16 Pairalin ang Kapayapaan

Solomon

Si Solomon ang pumalit kay David bilang hari ng Israel. Kilala si Haring Solomon sa kanyang angking karunungan sa pagpapasiya.

Minsan, may lumapit sa kanya na dalawang babae na may suliranin. Nais nilang hingin ang tulong ni Haring Solomon upang malutas ang kanilang gulo.

Babae 1: Mahal na hari, kami po ng babaeng ito ay nakatira sa iisang bahay. Nanganak po ako at pagkalipas ng tatlong araw ay nanganak din siya. Wala po kaming ibang kasama roon. Isang gabi po ay nadaganan niya ang kanyang anak at ang bata ay namatay. Bumangon po siya sa kalaliman ng gabi habang natutulog ako. Kinuha niya sa tabi ko ang aking anak at ipinalit ang patay niyang anak. Nang gumising po ako kinaumagahan upang pasusuhin ang aking anak, natagpuan ko na lamang ang patay na bata sa tabi ko. Nang pagmasdan kong mabuti ang bata, nakita kong hindi iyon ang aking anak.

Babae 2: Hindi totoo iyan! Ang anak ko ay buhay at ang iyo'y patay.

Nag-utos si Haring Solomon na hatiin ang bata at ibigay ang kalahati sa bawat isa. Tumutol ang tunay na ina at sinabing . . .

Babae 1: Huwag po, Kamahalan! Ibigay na po ninyo sa kanya ang bata, huwag lamang ninyong patayin.

3. Sino ang tumulong sa mga Israelita upang malupig ang mga Filisteo? _____
4. Tama ba ang ginawang paglilingkod ni Samuel sa Diyos mula sa pagkabata hanggang sa pagtanda niya? Bakit?

4. Ano ang "TAMA?" _____

Homework: Magbigay ng 5 katangian na dapat taglayin ng isang mabuting lingkod. Isulat sa loob ng mga bilog.

Aralin 15 Ang Gobyerno, Itinatag ng Diyos

Saul

Si Samuel ay naging hukom ng Israel nang panahong iyon. Sa kanyang katandaan, hiniling sa kanya ng mga Israelita na bigyan sila ng hari na mangunguna sa kanila tulad ng ibang mga bansa.

Isang araw, sinabi ng Diyos kay Samuel na kinabukasan ay makikilala niya ang Kanyang napili na maging bagong hari ng Israel.

At ganoon nga ang nangyari. Si Saul ay napadpad sa bayan kung saan naroroon si Samuel, dahil sa paghahanap sa kan-yang mga asnong nawawala.

Nang makita ni Samuel si Saul nalaman niya agad na siya ang napili ng Diyos. Kinuha ni Samuel ang sisidlan ng langis at binuhusan ang ulo ni Saul.

Sinabi ni Samuel, *Binuhusan kita ng langis ng Diyos upang maging hari ng Israel. Pamamahalaan mo ang Kanyang bayan at ililigtas laban sa lahat niyang kaaway.*

Si Saul ang itinalaga ng Diyos na maging susunod na hari ng Israel.

Dumating ang araw na ipagkakaloob na ni Isaac kay Esau ang pagpapala bilang panganay. Halos wala na siyang makita dahil sa kanyang katandaan. Nagpanggap si Jacob bilang si Esau. Siya ang nakatanggap ng pagpapala mula sa kanyang ama. Nagalit si Esau kay Jacob at naisip niyang patayin ang kapatid.

Inutusan ni Rebecca si Jacob na tumakas. Pinagpala ni Isaac si Jacob at pinagbilinan na huwag mag-aasawa ng babaeng Cananea. Sa paglalakbay ni Jacob tumigil siya sa isang lugar upang magpahinga. Kinausap siya ng Diyos sa kanyang panaginip.

Diyos: "Ibibigay Ko sa iyo at sa iyong mga angkan ang lugar na kung nasaan ka sa oras na ito. Padadamihin Ko ang iyong angkan at kakalat sa buong daigdig ang iyong lahi."

Siya ay namangha at sinabi niyang ang Diyos ay narito sa lugar na ito. Tinawag niya ang lugar na Bethel.

Activity: Isulat ang mga sagot sa isang malinis na papel.

1. Sino ang pinagpala ng Diyos sa ating kuwento?
2. Anong lugar ang ipinangako ng Diyos kay Jacob?
3. Ano ang itinayo ni Jacob sa Bethel?
4. Sino ang kapatid ni Jacob?
5. Sino ang ama ni Jacob?

Homework: Magbigay ng tatlong paraan kung paano mo bibig-yang halaga ang salita ng Diyos.

Aralin 7 Isapamuhay ang Salita ng Diyos

Joseph

Si Joseph ay mayroong labing-isang kapatid na lalaki. Mahal na mahal siya ng kanyang ama sapagkat siya'y ipinanganak noong katandaan na ni Jacob.

Dahil dito, si Joseph ay kinainggitan at kinamuhian ng kanyang mga mas matandang kapatid. Binalak nilang patayin si Joseph. Hindi sumang-ayon ang panganay na si Reuben. Habang sila'y kumakain, may isang pangkat ng mga Ismaelita ang dumaan patungong Ehipto. Napagkasunduan nilang ipagbili si Joseph sa mga Ismaelita. Nilagyan nila ng dugo ng kambing ang magandang damit ni

Joseph at ibinigay nila ito sa kanilang ama. Sinabi nilang patay na si Joseph.

Ipinagbili ng mga Ismaelita si Joseph kay Potiphar na isa sa mga kapitan ng mga guwardya ng hari ng Ehipto. Pinagpala ng Diyos si Joseph sapagkat ginawa siyang tagapamahala ng sambahayan at ari-arian nito. Ngunit si Joseph ay napagbintangan sa isang kasalanang hindi niya ginawa kaya siya ay nabilanggo. Ngunit sa kulungan ay pinagpala pa rin siya ng Diyos dahil ginawa siyang tagapamahala ng mga bilanggo.

Si Joseph ay pinagkalooban ng Diyos ng kakayahang magpaliwanag ng mga panaginip. Siya ay nagkaroon ng pag-kakataong maipaliwanag ang panaginip ng Paraon. Sinabi niya sa Paraon na binigyan ng Diyos ang hari ng panaginip upang mapaghandaan nila ang darating na taggutom. Nagmungkahi din siya sa Paraon ng solusyon para sa darating na taggutom. Dahil dito, ginawang kanang kamay ng Paraon si Joseph at taga-pamahala sa buong palasyo. Muling pinagpala ng Diyos si Joseph. Ang mga tao ay sumunod sa kanyang mga utos.

Dumating nga ang taggutom. Kahit kailanman, ang buong Ehipto ay hindi naapektuhan nang panahong iyon.

Activity: Sagutin ang puzzle.

1. Sino ang paboritong anak ni Jacob?
2. Ipinagbili si Joseph bilang isang?
3. Sino ang kapitan ng mga guwardiya ng palasyo?
3. Ilang beses pinagpala ng Diyos si Joseph?

Homework: Magbigay ng tatlong bagay na iyong natutuhan sa kwento ni Joseph. Ipaliwanag sa ilang pangungusap.

Aralin 8 Ang Pagpapakumbaba ay Mahalaga

Moses

Minsan, nakarating si Moses sa Mt. Horeb, ang bundok ng Diyos. Ang anghel ng Panginoon ay nagpakita sa kanya doon sa ningas ng apoy, sa gitna ng isang mababang punong-kahoy. Nagliliyab ito ngunit di nasusunog.

Homework: Kumpletuhin ang talata (Magpatulong sa magulang)

Kung ipinahahayag natin ang ating k _____ ,
tapat Siya at m _____ ;
p _____ Niya tayo sa ating mga
s _____ at l _____ sa lahat ng
kalikuan. (1 John 1:9)

Aralin 14 Ang Paglilingkod

Samuel

Nagpatuloy sa paglilingkod sa Diyos ang batang si Samuel. Siya ay lumaki sa patnubay ng Diyos at naging kalugud-lugod at kinagigiliwan ng tao. Sa kanyang pamamahala sa Israel, natutong magsisi at manumbalik ang mga Israelita sa Diyos. Tinalikuran nila ang mga diyos-diyosan at sila ay naglingkod sa Diyos.

Nabalitaan ng mga Filisteo ang pagkakatipon ng mga Israelita, kaya naghanda sila upang makipagdigmaan sa kanila. Si Samuel ay nanalangin sa Diyos kaya't ginulo ng Diyos ang mga Filisteo at sa pamamagitan ng malakas na kulog ay nadaig sila ng mga Israelita.

Nilupig ng mga Israelita ang mga Filisteo. Ang mga Filisteo ay di na nangahas pang magbalik. Nabawi ng Israel ang mga lungsod at ang lahat ng kanilang lupain na sinakop ng mga Filisteo.

Taon-taon, nagpapalipat-lipat si Samuel sa Bethel, Gilgal, at Mizpa upang gampanan ang tungkulin bilang hukom. Umuwi siya sa Roma at doon ipinagpatuloy ang kanyang pamamahala. Siya ay nagtayo roon ng altar para sa Diyos. Si Samuel ay namahala sa Israel hanggang sa panahon na siya ay nagtalaga ng hari bilang pagsunod sa utos ng Diyos.

Activity: Ilagay sa guhit ang tamang sagot.

1. Siya'y naglingkod sa Diyos mula sa pagkabata hanggang sa pagtanda. _____
2. Sino ang naghanda upang digmain ang mga Israelita?
_____

Aralin 13 Ang Pagbabalik-loob

Nagbalik-loob sa Diyos si Samson

Inutos ng anghel ng Diyos sa mag-asawang Manoah na sa oras na ipanganak ang kanilang anak ay huwag papuputulan ang buhok nito. Mula sa kanyang pagsilang ay itinalaga na siya parassa Diyos. Ililigtas niya ang Israel mula sa mga Filisteo."

Ganoon nga ang naganap at pinangalanan nilang Samson ang batang lalaki. Ang Espiritu ng Diyos ay lumukob kay Samson.

Ilang beses tinanong ni Delilah kay Samson kung saan nanggagaling ang kanyang lakas ngunit lagi siyang nililinlang ni Samson.

Araw-araw siyang nagtatanong hanggang sa nainis na si Samson kaya sinabi na niya ang katotohanan.

Habang mahimbing na natutulog si Samson, sa tulong ni Delilah ay inahitan ng isang Filisteo ang ulo ni Samson.

Nang magising ito, wala na ang kanyang lakas sapagkat iniwan na siya ng Espiritu ng Diyos. Binihag siya ng mga Filisteo, dinukot ang kanyang mga mata at pinagtrabaho sa gilingan ng bilangguan. Sa katagalan ay unti-unting humaba muli ang kanyang buhok.

Nang magkaroon ng pagtitipon ang mga Filisteo, pinatayo nila si Samson sa gitna ng dalawang malalaking haligi. Nanalangin si Samson. Humingi siya ng habag at nagbalik-loob sa Diyos. Tinipon niya ang nalalabi pa niyang lakas at itinulak niya ang mga haligi kung saan siya itinali. Gumuho ito at kasamang nabagsakan ang pinuno at lahat ng Filisteong naroon.

Activity:

1. Ano ang sinabi ng Diyos sa mag-asawang Manoah bago ipanganak si Samson? Bakit?
2. Mahalaga ba ang pagbabalik-loob sa Diyos? Bakit?

Nang malapit na si Moses, tinawag siya ng Diyos mula sa nagliliyab na punong-kahoy at sinabing, *Nakita kong labis na pinahihirapan ng mga taga Egypt ang aking bayang Israel. Nalalaman ko ang kanilang mga daing. Kaya bumaba ako upang sila ay iligtas, alisin sa Egypt at ihatid sa mayaman, malawak at masaganang lupain ng mga Cananeo, Heteo, Amoreo, at Jebuseo. Papupuntahin kita kay Faraon upang ilabas mo sa Egypt ang aking bayan. Sinabi ni Moses sa Panginoon na makapal ang kanyang dila at pautal-utal kung magsalita. Nagsumamo siya sa Diyos na iba na lang ang kanyang isugo. Ngunit sinabi ng Diyos, Lumakad ka na at tutulongan kita sa pagsasalita at ituturo ko sa iyo ang iyong sasabihin at ang mga dapat mong gawin.*

Si Moses ang hinirang at ginamit ng Diyos upang pangunahan ang kanyang bayang Israel, na makalaya mula sa Egypt.

Activity: Sagutin ang mga tanong.

1. Ano ang nakita ni Moses sa bundok ng Horeb nang tawagin siya ng Diyos?
_____
2. Ano ang sinabi ng Diyos kay Moses?
_____
3. Ano ang naging tugon ni Moses?
_____
4. Anong mga katangian ni Moses ang nakita mo?
_____

Homework: Magbigay ng 5 halimbawa na nagpapakita ng pagpapakumbaba.

Halimbawa, pakikipagbati sa kaaway o kagalit.

Aralin 9 Ang Katapangan sa Harap ng Panganib

Matapang si Joshua

Sinabi ng Diyos kay Joshua, *Huwag kang matakot, lakasan mo ang iyong loob. Tipunin mo ang lahat ng iyong mga kawal at salakayin ninyo ang lungsod ng Ai. Gawin ninyo ang ginawa ninyo sa lungsod ng Jerico. At wala kayong maaaring angkinin doon kundi ang kanilang bakahan at mga ari-arian. Maghanda kayo at salakayin ninyo ang lungsod buhat sa likuran.*

Inihanda nga ni Joshua ang lahat niyang mga kawal upang salakayin ang Ai. Kinabukasan maaga pa'y tinipon na niya ang buong bayan. Siya at ang pinuno ng Israel ang nanguna patungo sa Ai.

Nagbukod si Joshua ng mga mandirigma na ipinakubli niya sa kanluran ng lungsod at ang iba nama'y sa kabilang dako. Hindi nag-aksaya ng panahon ang hari at ang mga taga Ai nang makita ang pangkat ni Joshua. Lumabas sila ng lungsod at sinagupa ang hukbo ng Israel.

Napatay ng mga Israelita ang mga kalaban at walang nakatakas o nakaligtas ni isa man. Wala silang kinuha sa nalupig na lungsod kundi ang mga baka at ari-arian, ayon sa sinabi ng Diyos kay Joshua. Sinunog ni Joshua ang Ai at iniwang nakatiwangwang habang panahon.

Activity: Isulat ang sagot sa malinis na papel.

1. Ano ang utos ng Diyos kay Joshua?
2. Anong katangian ang ipinakita ni Joshua sa ating kuwento? Ipaliwanag.
3. Tama ba ang katapangan na ipinakita ni Joshua sa harap ng panganib? Ano ang "TAMA"?

Homework: Humarap ka na ba sa isang panganib? Ano ang iyong ginawa? Bakit?

5. Tama bang tumugon sa tawag ng Diyos? Bakit?

Homework: Maaari ba kayong tumugon sa tawag ng Diyos kahit bata pa kayo? Ipaliwanag at magbigay ng ilang halimbawa.

Aralin 12 Walang Pag-aalinlangan

Si Gideon

Tumalikod na naman ang bansang Israel sa Diyos, kaya sila'y ipinasakop ng Diyos sa Median sa loob ng pitong taon. Narinig ng Diyos ang daing ng mga Israelita dahil sa pahirap ng mga Medianita. Si Gideon na anak ni Joas ay nilapitan ng anghel ng Diyos at sinabihan, *Maililigtas mo ang Israel pagkatutulongan kita. Lupigin mo ang mga Medianitang ito na para ka lang pumatay ng isang tao.*

Lumakad si Gideon at ang kanyang mga tauhan ng walang pag-aalinlangan. Sa tulong at gabay ng Panginoon, ganap na nalupig ng Israel ang Median at ito'y hindi na nakabawi. Naghari sa Israel ang kapayapaan sa loob ng apatnapung taon, habang nabubuhay si Gideon.

Activity: Isulat ang sagot sa malinis na papel.

1. Bakit ipinasakop ng Diyos sa Medianita ang bayang Israel?
2. Ano ang sinabi ng Diyos kay Gideon?
3. Nag-alinlangan ba si Gideon?
4. Ano ang ibig sabihin ng mabuti?

Homework: Magsalaysay ng iyong karanasan na nagkaroon ka ng pag-aalinlangan sa iyong buhay. Ano ang iyong natutuhan?

1. Ano ang tugon ni Caleb sa kanila?
2. Sa kanyang tugon, masasabi bang si Caleb ay may tiwala sa kakayahan ng Diyos? Bakit?

Homework: Magbigay ng tatlong tao mula sa ating mga kuwento na nagpakita ng pagtitiwala sa Diyos hanggang sa kanilang pagtanda. Ano ang naging resulta nito?

Aralin 11 Ang Pagtugon sa Tawag

Ang Tugon ni Deborah

Nang mamatay si Ehud, muling namuhay sa kasalanan ang mga Israelita. Kaya, pinabayaang ng Diyos na malupig sila ni Haring Jabin ng Hazor. Si Sisera ang kanyang punong kawal. Ang Israel ay binusabos niya sa loob ng dalawampung taon. Dumaing sila sa Diyos.

Si Deborah ang hukom at propeta nang panahong iyon. Ipinatawag niya si Barak upang ipahatid ang mensahe ng Diyos, "Inuutusan ka ng Diyos na pumili ng 10,000 kawal sa lipi nina Neftali at Zabulon. Isama mo sila sa bundok ng Tabor at labanan ninyo sa ilog Kishon ang pangkat ni Sisera at malulupig mo sila."

"Sasama ako kung sasama ka," wika ni Barak. Sinagot siya ni Deborah, "Wala kang matatanggap na karangalan pagkat si Sisera ay ipalulupig ng Diyos sa isang babae." At lumakad nga sila kasama si Deborah.

Nang sumalakay sina Barak, nilito ng Diyos sina Sisera. Nag kanya-kanyang takbo ang mga kawal at silang lahat ay namatay. Si Sisera naman ay nakatakas. Nguni sina-lubong siya ni Jael na asawa ni Heber at pinatuloy sa kanilang tolda. Nang makatulog siya nang mahimbing, pinukpok ni Jael ng martilyo at tulos si Sisera na siyang ikinamatay niya.

Activity: Isulat sagot sa malinis na papel.

1. Bakit pinabayaang ng Diyos na malupig uli ang Israel?
2. Ano ang iniutos ng Diyos kay Deborah na sabihin kay Barak?
3. Ano ang sinabi ni Barak kay Deborah?
4. Ano ang naging tugon ni Deborah?

Aralin 10 Ang Pagtitiwala sa Diyos

Caleb

Sinabi ng Diyos kay Moses, *Piliin mo ang mga kini-kilalang puno ng bawat lipi at papuntahin mo sa Canaan upang mag-espiya. Ito ang lupaing ibibigay Ko sa inyo. Gayon nga ang ginawa ni Moses. Kasama sa kanyang napili si Caleb anak ni Jefune buhat sa lipi ni Juda. Bago lumakad ang mga espiya pinagbilinan muna sila ni Moses.*

Sinunod nga nila ang mga ipinagbilin ni Moses. Matapos ang apatnapung araw, umuwi sila at humarap kina Moses. Ang sabi nila, "mainam ang lupaing iyon, sagana sa lahat ng bagay ngunit malakas ang mga tagaroon. Di natin sila kayang talunin"

Pagkatapos nilang magsalita ay pinatahimik ni Caleb ang buong bayan at sinabi, "Lusubin natin sila at tiyak na sila ay ating malulupig. Kung loloobin ng Diyos, ibibigay Niya sa atin ang lupaing iyon. Magtiwala kayo sa Diyos at huwag matakot sa mga tagaroon. Madali natin silang magagapi pagkat kasama natin ang Diyos."

Si Caleb ay nagtiwala sa Diyos hanggang sa kanyang pagtanda. Maliban kay Caleb at Joshua ay walang makararating sa lupaing ipinangako Ko (kasama rin ang inyong mga anak na sinasabi ninyong mabibihag ng kaaway) wika ng Diyos kina Moses at Aaron. Ibinigay kay Caleb ang Hebron sapagkat naglingkod siya nang tapat sa Diyos.

Activity: Sagutin ang mga tanong.

1. Ano ang sinabi ng Diyos kay Moses?
2. Sino si Caleb?
3. Ano ang reklamo ng ibang tiktik tungkol sa lupain?